

Teatre lliure

© Felipe Mena

maria estuard

a partir de l'obra de **Friedrich von Schiller**

versió i direcció **Sergi Belbel**

Teatre Lliure Gràcia . del 5 de maig al 5 de juny

Maria Estuard

a partir de l'obra de **Friedrich von Schiller** versió i direcció **Sergi Belbel**

---

intèrprets

Míriam Alamany Isabel I, reina d'Anglaterra / **Jordi Banaclocha** Amias Paulet, cavaller, carceller de Maria / **Sílvia Bel** Maria Estuard, reina d'Escòcia / **Àlex Casanovas** Robert Dudley, comte de Leicester / **Carles Martínez** William Cecil, baró de Burleigh / **Fina Rius** Hanna Kennedy, dida de Maria / **Marc Rius** Mortimer, nebot de Paulet . Melvil, majordom de Maria

---

escenografia **Max Glaenzel** / vestuari **Mercè Paloma** / caracterització **Toni Santos** / il·luminació **Kiko Planas** / so **Jordi Bonet**

---

ajudant de direcció **Antonio Calvo** / ajudants d'escenografia **Josep Iglesias** i **Jose Nova** / ajudanta de vestuari **Núria Cardoner** / alumne en pràctiques de direcció de l'Institut del Teatre **Juan Manuel Rodríguez**

---

construcció d'escenografia **Tallers d'Escenografia Castells s.l.** i **Pascualín** / confecció de vestuari **Epoca**

---

producció **Teatre Lliure**

---

espectacle en català

durada aproximada **2h. sense pausa**

15/05 col·loqui amb la companyia després de la funció
emissió **EN DIRECTE!** a través del web a partir de les **20:15h.** aprox.

espectacle recomanat pel Servei Educatiu del Teatre Lliure

---

seguiu **#mariaestuard** al twitter

horaris	de dimecres a divendres a les 20:30h. el dissabte a les 17:30h i a les 21h. el diumenge a les 18h.
preus	29" 26" compra avançada 24,50" amb descompte (excepte els dies de l'espectador) 22" el dimecres i el dissabte a la tarda (dies de l'espectador) 20" Tarifa Plana Abonats 15" tarifa última fila i Carnet Jove -25

La memorable batalla de reines de **Schiller** el drama històric i polític que obria el romanticisme del segle XIX, segons **Sergi Belbel** i amb **Míriam Alamy** i **Sílvia Bel** de protagonistes. Anglaterra i Escòcia, més que vigent.

Amb l'ajut de nobles del seu seguici, Maria Estuard, reina d'Escòcia i presonera al castell de Talbot per ordre de la seva cosina Isabel I d'Anglaterra, conspira per salvar la vida i recuperar el poder polític. Un enfrontament entre dues reines, dues religions, dues nacions, però també, i sobretot, entre dues dones amb poder.

Maria Stuart es va estrenar l'estiu de l'any 1800 al Teatre de la Cort de Weimar (Alemanya). Ha passat a la història com una de les grans obres de la literatura alemanya, i el text original de **Schiller** ha estat traduït i muntat en in comptables produccions. El 1835 **Gaetano Donizetti** i **Giuseppe Bardari** en van estrenar la versió operística al Teatre de La Scala de Milà.

més informació <http://goo.gl/7GDn5X>

El 19 de setembre de l'any 1990 el Teatre Lliure va presentar a **Gràcia** la versió de **Guillem-Jordi Graells** dirigida per **Josep Montanyès**, després d'haver-se estrenat al Teatre Grec de Barcelona el juliol del mateix any. El muntatge comptava amb **Anna Lizaran** i **Maife Gil** en els papers protagonistes, i en formaven la

resta de repartiment Àlex Casanovas, Norbert Íbero, Quim Lecina, Alfred Lucchetti, Joan Matamalas, Joan Miralles, Jordi Mollà, Pep Munné, Àgata Roca, Carlota Soldevila i Jordi Torras. L'any següent se'n va fer una versió televisiva que es pot recuperar als arxius de RTVE.

enllaços <http://goo.gl/bxRaEi>
<http://goo.gl/TfiQNY>

"El teatre és el canal comú per on la llum
de la saviesa baixa en torrentada."

Friedrich von Schiller, *Die Schaubühne als
eine moralische Anstalt betrachtet* (1784)

dones i política

El conflicte entre Maria Estuard, reina d'Escòcia, catòlica papista i la seva cosina (encara que a l'obra es tractin de germanes) Isabel Tudor, reina d'Anglaterra, protestant, ha inspirat moltes obres literàries, òperes i, posteriorment, pel·lícules i sèries televisives, sobretot a partir d'aquesta celebrada versió de Friedrich Schiller, publicada l'any 1800.

Al segle XVI, Europa viu, segurament, un dels moments més conflictius i apassionants de tota la seva història, quan les grans nacions esdevenen estats que comencen a disputar-se l'hegemonia i el poder. La conquesta i la colonització d'Amèrica, el comerç marítim i la prosperitat econòmica impulsen el creixement i els generen esperances d'esdevenir autèntics imperis. Les grans dinasties reials i les principals famílies de l'alta aristocràcia comencen a teixir relacions entre elles fins a constituir una autèntica xarxa de grans nissagues que aspiren a controlar el poder i estendre'l més enllà de les fronteres territorials. Les dinasties i corones d'Anglaterra, d'Espanya i de França, sobretot a partir de la primera meitat del segle XVI, amb els regnats d'Enric VIII, de Carlos I i de François I, senten la necessitat d'establir lligams d'unió entre ells per por que un d'aquests estats no esdevingui més poderós que l'altre. Això comporta moltes vegades que s'estableixin autèntiques conxorxes, xarxes d'espionatge, moviments tàctics, lligams forçats i obscures conspiracions fins i tot a l'interior de cada un dels regnes. Quan una de les grans nissagues italianes, famosa per les seves intrigues i les seves ànsies de poder, els Medici, accedeix a la corona francesa (la poderosa Caterina, casada amb Henri II, esdevé mare, entre d'altres, de tres reis francesos, un dels quals, Charles IX, passarà a la història per instigar la famosa "nit de Sant Bartomeu", durant la qual es van massacrar sanguinàriament tots els protestants de París), es pot dir que l'Europa del segle XVI ha esdevingut un autèntic polvorí.

No és estrany que dos segles i escaig més tard, Friedrich von Schiller, un dels primers escriptors romàntics de la història de la literatura juntament amb Goethe, quedés fascinat per aquest segle i pels seus protagonistes. Schiller pertany al grup de creadors alemanys *Sturm und Drang*, que inaugura el romanticisme, autèntica revolució literària i artística de finals del segle XVIII que, partint del racionalisme i del moviment enciclopèdic francès, va un pas més enllà en la reivindicació de la passió, del geni, de la follia i de l'exacerbació sentimental i situa Shakespeare com a autor fonamental i gairebé sagrat, com a

model a seguir. Recordem que durant gairebé tot el segle XVIII, Shakespeare havia estat criticat durament pels autors de la il·lustració, com Voltaire, per ser massa exaltat i obeir més als impulsos de la rauxa i de la passió que no pas de la raó, per ser poc fidel a la història i per deixar-se dur de manera abusiva i a vegades grollera (segons ell) per la fantasia i la imaginació.

I tal com Shakespeare va fer a cavalls dels segle XVI i XVII, els poetes i autors romàntics de finals del XVIII i de la primera meitat del segle XIX troben en la història un pretext per expressar i vehicular idees del seu present. En cap obra de Shakespeare no apareix la reina Isabel I, però sí les grans dinasties reials que la van precedir i que van acabar constituint més tard l'Imperi Britànic. Sense parlar mai d'ella, Shakespeare no deixa mai de parlar-ne.

De la mateixa manera, Schiller s'apassiona per les històries del passat d'Europa i dedica algunes obres a personatges i intrigues d'èpoques anteriors amb la intenció d'explicar el seu temps present, l'Europa immediatament posterior a la Revolució Francesa i, per tant, per reivindicar-ne els nous ideals: *liberté, égalité, fraternité*. Montesquieu neix cent anys després de la mort de la reina escocesa Maria Estuard i, en canvi, la seva teoria sobre la separació de poders ressona poderosament al llarg de l'obra que Schiller li dedica. Un personatge com el jove Mortimer, nebot del cavaller Amias Paulet, el carceller que custodia Maria Estuard, és segurament una invenció de Schiller i és qui transmet amb més força i determinació les principals idees i els trets més destacables del romanticisme. Tampoc no està verificat històricament que la reina Isabel I s'entrevistés cara a cara amb Maria Estuard. Però Schiller "força" la història i fa que les dues reines es trobin al jardí del castell de Fotheringay en una escena memorable que ha passat amb tota justícia com una de les escenes cabdals del teatre romàntic i, potser també a hores d'ara, de la història del teatre de tots els temps. Dues reines que pertanyen a dues nacions que comparteixen un mateix territori. Que representen dues maneres d'entendre el món, dues religions diferents, dues actituds davant la vida, la política i el poder. Però també davant l'amor i els sentiments. Perquè quan totes dues es troben enfrontades, no deixen de ser, malgrat tot, i d'aquí la grandesa de l'escena i, per extensió, de tota l'obra, "*tan sols dues dones cara a cara*".

Maria Estuard és, sens dubte, una de les obres més emblemàtiques de Schiller i del teatre romàntic alemany, que s'escamparà per tot Europa en la primera meitat del segle XIX. Una obra en què dues dones són les protagonistes. No n'hi ha gaires més fins aleshores en la història del teatre. Sí que n'hi ha amb una sola dona, sovint compartint protagonisme amb un home (Medea amb Jasó; Antígona amb Creont; Rosalinda, Pòrcia i Viola amb la versió masculina d'elles mateixes...). Però ben poques amb el protagonisme compartit per dues dones

enfrentades i totes dues amb poderosos arguments que justifiquen els seus actes.

La famosa "batalla de reines" serveix a l'autor per realitzar brillants reflexions sobre la política, l'art, la religió, la justícia i les principals convulsions socials que agiten l'Europa de principis del segle XIX de la mateixa manera que ho feien a la segona meitat del XVI.

Malauradament, encara ara, en ple segle XXI, i com comprovareu d'aquí a uns instants, algunes d'aquestes reflexions són plenament vigents.

Sergi Belbel

sobre la versió

Maria Estuard és una obra de cinc actes, d'unes quatre hores de durada, i amb un extens repartiment, amb disset personatges i amb molts altres d'episòdics, a la manera de les grans obres clàssiques i romàntiques.

Per a aquesta versió, he volgut fer una reducció dràstica per condensar tot el conflicte a la "batalla" de les dues reines, Isabel i Maria, sense menystenir alguns dels principals personatges que les envolten i que són autèntics vehicles del pensament romàntic de Schiller.

La trobada de les dues reines, a l'acte tercer, ha estat respectada en la seva totalitat. He conservat, a més de les dues reines, els personatges bàsics perquè la història s'expliqui de la manera més directa: la fidel i catòlica Hanna Kennedy, dida de Maria i, a l'últim acte, el seu majordom Melvil, com a presència muda però necessària per ser qui absol a l'últim instant de vida els pecats de la reina escocesa; els carcellers Amias Paulet, cavaller protestant de gran noblesa, i el seu exultat i jove nebot Mortimer (personatge romàntic per excel·lència, com ho és el Werther de Goethe) i, de la cort d'Isabel, tan sols els dos personatges centrals: el poderós, influent i intrigant William Cecil, baró de Burleigh, i el favorit d'Isabel, Robert Dudley, comte de Leicester, personatge fosc, ambigu i complex, que té el cor repartit i dividit entre totes dues reines.

He volgut respectar escrupolosament el llenguatge de Schiller tot i fent-lo el màxim d'entenedor possible per a l'espectador. La força de les paraules, plenes de belles imatges i de metàfores suggerents, a voltes fa recordar Shakespeare però també representa, per a l'època, tota una novetat, per allunyar-se dels canons del classicisme i del més estricte racionalisme i fer gala d'una expressivitat molt més explosiva, apassionada, plena de lirisme i de gran intensitat dramàtica.

Sergi Belbel

lautor

Frederich Von Schiller

Marbach am Neckar 1759 . 1805

Neix el 1759 a Marbach, Wüttemberg, Alemanya. Als tretze anys comença a escriure poesia i les seves primeres obres de teatre, *Absalon* i *Die Christen*, que no s'han conservat. El 1773 ingressa a l'acadèmia militar on estudia dret i medicina. Mentre segueix els estudis militars, s'interessa per la literatura revolucionària de l'època. Llegeix els poetes del *Sturm und Drang*, i també estudia les obres de Plutarc, Shakespeare, Voltaire, Jean-Jaques Rousseau, Kant, Goethe. El 1776 publica el seu primer poema, *Der Abend*. El 1780, acabats els estudis, sol·licita llicenciar-se i li permeten

abandonar l'acadèmia com a metge militar. És destinat a Stuttgart a servir en el pitjor dels regiments del duc.

El 1781, publica de manera anònima *Die Räuber (Els bandits)*, un drama juvenil **antiautoritari**, que s'estrena l'any següent al Teatre Nacional de Mannheim. L'obra va ser un gran èxit, sobretot entre el públic jove, i Schiller, tot no tenir permís del regiment, assisteix a l'estrena de Mannheim. Per castigar la seva desobediència i el to crític de l'obra amb ideals republicans, el duc de Wüttemberg, Karl Eugen, el tanca catorze dies a la presó i li prohibeix escriure més peces teatrals. El 1782, Schiller fuig de Stuttgart amb el seu amic Andreas Streicher. Durant la fugida, Schiller té una aventura amb la dona d'un oficial, Charlotte von Kalb, amb qui mantindrà una relació intermitent durant anys. Molts dels papers femenins de Schiller sembla que s'inspiren en ella. Durant aquests anys continua publicant poemes, i el 1783 acaba *Kabale und Liebe (Intriga i amor)*, i torna a Mannheim. Fins al 1785 treballa de dramaturg al Teatre Nacional, i estrena *Fiesco* i *An die Freude (A la alegria)*, que més endavant musicarà Beethoven. El 1787 publica i estrena *Don Carlo* a Hamburg.

El 1789 és nomenat professor de Filosofia i d'Història a la Universitat de Jena, prop de Weimar. Un any més tard es casa amb Charlotte von Lengefeld, amb qui tindrà dos fills i dues filles, Karl Friedrich Ludwig, Ernst Friedrich Wilhelm, Karoline Luise Henriette i Luise Henriette Emilie. Durant els anys de càtedra, Schiller es converteix en l'historiògraf més important d'Alemanya, amb textos com *Geschichte des Dreißigjährigen Krieges (Història de la Guerra dels Trenta Anys)*, *Neue Thalia (Nova Talia)* i *Über die tragische Kunst (Sobre l'art tràgic)*.

A partir de 1794 Schiller comença una relació d'amistat amb Goethe, després que aquest accepti participar en la revista mensual de Schiller, *Die Horen*, editada per Friedrich Cotta. La forta relació entre tots dos els porta a fundar el Teatre de Weimar, que es converteix en el més important d'Alemanya, i on Schiller estrena les seves últimes obres. La col·laboració entre tots dos va ajudar a liderar el renaixement del drama a Alemanya.

El 1799 acaba *Wallenstein*, una trilogia en vers que inclou un pròleg narratiu, *Wallensteins Lager (El camp de Wallenstein)*, i dos drames, *Die Piccolomini (Els Piccolomini)* i *Wallensteins Tod (La mort de Wallenstein)*. Un any més tard publica i estrena *Maria Stuart*. En els seus últims anys de vida, ja malalt, publica *Die Jungfrau von Orleans (La donzella d'Orleans)*, *Die Braut von Messina (La núvia de Messina)*, *Wilhelm Tell*, i comença *Demetrius*, una peça que queda incompleta. Paral·lelament a la seva obra dramàtica, Schiller és homenatjat per la seva prolífica obra poètica, filosòfica i historiogràfica, i mor el 9 de maig de 1805 a Weimar, probablement a causa de la tuberculosi.

més informació

<http://www.schillerinstitute.org>

<http://www.schillerjahr2005.de>

<http://www.schiller-multimedial.de>

http://www.theatredatabase.com/18th_century/mary_stuart.html

http://www.nationaltheater-weimar.de/de/index/das_dnt/geschichte.php

<http://www.goethezeitportal.de/index.php?id=147>

els intèrprets

Míriam Alamany

És llicenciada en Art Dramàtic per Institut del Teatre de Barcelona (Premi Extraordinari de la seva promoció) i treballa tant en teatre com en cinema i televisió. També fa de docent a la Nova Escola d'Actors a la Sala Macao, de professora d'interpretació a L'Hospitalet del Llobregat amb una plaça de Institut del Teatre i, ocasionalment, al Centre de Dansa de la Laura Esteve de Sant Cugat del Vallès.

En teatre ha participat entre d'altres en els muntatges *Utilitat programada*, de Marc Rosich, dir. Míriam Escurriola (2015); *Vells temps*, de Harold Pinter, dir Sergi Belbel (2015); *L'auca del Born*, dir Jordi Casanovas; *La bête*, de David Hirson, dir. Sergi Belbel; *Molly Sweeney*, de Brian Friel, dir Miquel Gorriz; *Mequinensa*, de Jesús Moncada, dir. Xicu Masó; *Un fantasma a casa*, de Noel Coward, dir. Antonio Calvo; *Julieta & Romeo*, de W. Shakespeare, dir. Marc Martínez; *Un mes al camp*, de Ivan Turgéniev, dir. J. M. Mestres; *Alaska i altres deserts*, de Harold Pinter, dir. Xicu Masó; *L'inspector*, de Nicolai Gogol, dir. Sergi Belbel; *Els diaris d'Adam i Eva*, de Mark Twain, dir. Xicu Masó; *El silenci del mar*, de Vercors, dir. Miquel Gorriz; *La plaça del diamant*, de Mercè Rodoreda, dir. T. Casares; *Tres versions de la vida*, de Yasmina Reza, dir Xicu Masó; *Pasado el río*, de Joe di Pietro, dir Oriol Broggi; *La Indiana*, de Angels Aymar, dir Julio Álvarez; *La Strada*, de Fellini, dir Xicu Masó; *Como gustéis*, de Shakespeare, dir Xicu Masó; *El fantàstic Francis Hardy*, de Brian Friel, dir. Xicu Masó. En televisió ha col·laborat en sèries com *La Riera*, *Jet-Lag*, *Hospital Central*, *Mirall trencat*, *El comisario*, *Psico-Express* i *Laberint d'ombres*. I en cinema, als llargmetratges *El cafè de la Marina*, de Sílvia Munt, i *Todo me pasa a mi*, de Miquel García Borda.

Jordi Banacolocha

Actor de llarga trajectòria. Ha participat en sovint en espectacles dirigits per Sergi Belbel, dels quals destaquem *Fedra*, de Racine; *Agost*, de Tracy Letts; *Una vella coneguda olor*, de J. M. Benet i Jornet; *L'inspector*, de Nicolai Gogol; *En Pólvora*, d'Àngel Guimerà; *Les falses confidències*, de Pierre de Marivaux; *Forasters*, de Sergi Belbel, i *Primera Plana*, de Hecht/MacArthur. En els últims anys també hem pogut veure en espectacles com *Barcelona*, de Pere Riera; *Ball de titelles*, de Ramon Vinyes, dir. Ramon Simó; *Lluny de Nuuk*, de Pere Riera; *El bordell*, de Lluïsa Cunillé, dir. Xavier Albertí; *El cercle de guix*, de Bertolt Brecht, dir. Oriol Broggi; *Tres sombreros de copa*, de Miguel Mihura, dir. Víctor Álvaro; *Passat el riu*, de Joe di Pietro, dir. Oriol Broggi; *Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferrer, dir. Ramon Simó; *El professional*, de Duzan Kovačević, dir. Magda Puyo, o *Calígula*, d'Albert Camus, dir. Ramon Simó.

En televisió ha treballat principalment a TV3 en les sèries *La Riera*; *Kubala*, *Moreno i Manchón*; *Ventdelplà*; *El cor de la ciutat*, *Setze dobles* i *Plats bruts*. També ho ha fet a la televisió espanyola a *Cuéntame como pasó*; *Isabel*; *Mar libre*; *A Mariñeira*; *De moda* i *Hospital Central*. I ha col·laborat en les tvmovies *Mirall trencat*, dir. Orestes Lara (2001); *Olor de colònia*, dir. Lluís Maria Güell (2011). En cinema ha participat en les pel·lícules *La adopció*, de Daniela Fejerman (2015); *Atraco*, d'Eduard Cortés (2012);

El gran Vázquez, d'Oscar Aibar (2009); *La educación de las hadas*, de Jose Luis Cuerda (2005); *Platillos volantes*, d'Oscar Aibar i *Excuses*, de Joel Joan (2003).

Sílvia Bel

És llicenciada en Art Dramàtic per l'Institut del Teatre de Barcelona. Actriu de teatre, televisió i cinema. De la seva trajectòria dalt dels escenaris, en destaquem *Noves veus, nous poetes*, dir. Lurdes Barba; *El procés*, de Franz Kafka, dir. Àlex Rigola; *Els dos bessons venecians*, de Carlo Goldoni, dir. Toni Cafiero; *Jo era a casa i esperava que vingués la pluja*, de Jean-Luc Lagarce, dir. Catherine Marnas; *Quan serà pintada una escena de fons sense fi*, de Joan Brossa, dir. Moisès Maicas; *Les filles de King Kong*, de Theresia Walser, dir. Anna Silvestre; *Lleons al jardí, espill d'Abu Bakr*, d'Albert Roig; *La xarxa*, de Joan Brossa, dir. J. M. Mestres; *Sóc el defecte*, de Manuel de Pedrolo, dir. Joan Maria Gual; *Aurora de Gollada*, de Beth Escudé; *Nausica*, de Joan Maragall, dir. Herman Bonnin; *Carnaval*, de Jordi Galceran, dir. Sergi Belbel; *El ventall de lady Windermere*, d'Oscar Wilde, dir. J. M. Mestres; *La plaça del Diamant*, de Mercè Rodoreda, dir. Toni Casares; *La casa dels cors trencats*, de George Bernard Shaw, dir. J. M. Mestres; *La guerre des fils de la lumière contre les fils des ténèbres*, de Flavius Josèphe, dir. Amos Gitai; *Un marit ideal*, d'Oscar Wilde, dir. J. M. Mestres; *Nit de Reis*, de W. Shakespeare, dir. J. M. Mestres; *Un mes al camp*, d'Ivan Turguénev, dir. J. M. Mestres, i *La ciutat*, de Martin Crimp, dir. Víctor Muñoz i Calafell. En cinema ha participat en produccions com *Año Mariano*, dir. Karra Elejalde i Fernando Guillén Cuervo; *Torapia*, dir. Karra Elejalde; *Un mundo numérico*, dir. Carles Velat Angelat; *Xtremes*, dir. Abel Folk i Joan Riedweg, i *Insensibles*, dir. Juan Carlos Medina. També hem vist en les sèries televisives *El cor de la ciutat*, *Ventdelplà* i *Infidels*.

Ha rebut el premi de la crítica Serra d'Or a la millor aportació teatral l'any 2005, amb l'espectacle *La xarxa* i el Premi Memorial Margarida Xirgu a la interpretació femenina més rellevant de la temporada teatral barcelonina l'any 2012. Actualment també fa col·laboracions literàries a diversos mitjans i espais culturals.

Àlex Casanovas

Prolífic actor de teatre, televisió, i cinema. Debuta professionalment l'any 1985 amb la companyia de teatre infantil La Tropa. El 1988 va formar part del repartiment de *Maria Estuard*, dirigida per Josep Montanyès al Teatre Lliure. Ha treballat sota la direcció de Joan Ollé, Josep Maria Flotats, Mario Gas, Sílvia Munt, Daniel Veronese, Rafel Duran i Marília Samper, entre d'altres. Destaquem, entre altres, la seva participació en els espectacles *Pel davant i pel darrera*, de Michael Frayn, dir. Alexander Herold; *Acosta*, de Patrick Marber, dir. Tamzin Townsend; *Surabaya*, de Marc Rosich, dir. Sílvia Munt; *Sóc el defecte*, de Manuel de Pedrolo, dir. Joan Maria Gual; *Misteriós assassinat a Manhattan*, de Woody Allen, dir. Elisenda Roca; *Pel pèls*, de Paul Pörtner, dir. Abel Folk; *Viatge a Califòrnia*, de Toni Cabré, dir. Moisès Maicas; *Mítig*, de Marc Angelet, Santi Ibáñez, Roger Cònsul i Pere Planella, dir. Pere Planella; *Boeing Boeing*, de Marc Camoletti, dir. Alexander Harold; *Un tranvía llamado deseo*, de T. Williams, dir. Mario

Gas; *Pàtria*, de Jordi Casanovas; *Dispara/Agafa Tresor/Repeteix*, de Mark Ravenhill, dir. J. M. Mestres; *Bona gent*, de David Lindsay-Abaire, dir. Daniel Veronese; *El joc de l'amor i de l'atzar*, de Pierre de Marivaux, dir. J. M. Mestres; *Amor & Shakespeare*, de W. Shakespeare, dir. J. M. Mestres; *73 raons per deixar-te*, de Guillem Clua i Jordi Cornudella, dir. Elisenda Roca. Compta també amb una llarga trajectòria en cinema, amb pel·lícules com *Manila*, dir. Antonio Chavarrías; *Chatarra*, dir. Fèlix Rotaeta; *El llarg hivern*, dir. Jaime Camino; *La febre d'Or*, dir. Gonzalo Herralde; *Kika*, dir. Pedro Almodóvar; *Ainsi soient-elles (Mujeres a flor de piel)*, dir. Patrick Alessandrin; *Asunto interno*, dir. Carles Balagué; *Susanna*, dir. Antonio Chavarrías; *Confidències*, dir. Josep Guirau; *Pel pèls*, dir. Antonio Janés; *El otro barrio*, dir. Salvador García; *En la ciudad sin límites*, dir. Antonio Hernández; *Volando voy*, dir. Miguel Albadalejo; *Las vidas de Celia*, dir. Antonio Chavarrías; *Xtremes*, dir. Abel Folk i Joan Riedweg; *Fènix 11-23*, dir. Joel Joan i *Barcelona 1714*, dir. Anna M. Bofarull. En televisió hem vist en sèries com *El cor de la ciutat*, *Majoria absoluta*, *Temps de silenci*, *La memòria dels Cargols*, *Estació d'enllaç*, *Nissaga de poder*, *Qui?* i *La vida en un xip*, entre d'altres.

Ha rebut el Premi Max 2013 al millor actor de repartiment per *Un tramvia anomenat desig*, i va estar nominat als premis Gaudí al Millor Actor per *Fènix 11-23*.

Carles Martínez

Ha fet estudis d'interpretació a l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona i a la International School of Drama de Londres amb Michael McCallian. En actiu des del 1988, la seva trajectòria inclou teatre, cinema i televisió.

En teatre, ha treballat sota la direcció de Joan Ollé, Miquel Gorritz, Ferran Madico, Carles Alfaro, Lluís Homar, Pep Cruz, Josep Maria Mestres, Paco Mir, Xicu Masó, Helena Pimenta, Georges Lavaudant o Oriol Broggi, entre d'altres. Dirigit per Sergi Belbel, ha participat en els espectacles *L'estiu*, de Carlo Goldoni; *Primer plana*, de Ben Hecht i Charles MacArthur; *Teatre sense animals*, de Jean-Michel Ribes; *L'inspector*, de Nikolai Gogol; *La Bête*, de David Hirson; *Vells temps*, de Harold Pinter, i recentment, *Caiguts del cel*, de Sébastien Thiéry. En els últims anys destaquem la seva participació en el repartiment de *Molly Sweeney*, de Brian Friel, dir. Miquel Gorritz, *Els feréstecs*, de Carlo Goldoni, dir. Lluís Pasqual; *L'estranger*, d'Albert Camus, dir. Carles Alfaro; *Els folls de Shakespeare*, de Marc Rosich i Llätzer Garcia, dir. Miquel Gorritz, *L'encarregat*, de Harold Pinter, dir. Xicu Masó; *Encontros imaginarios. Encontro núm. 2*, de Helder Costa, dir. Sílvia Ferrando; *Cels*, i *Incendis* de Wajdi Mouawad, dir. Oriol Broggi; *Cambó/Companyys*, de Frederic Roda, dir. F. Roda; *No feu bromes amb l'amor*, d'Alfred de Musset, dir. Natalia Menéndez. I les lectures dramatitzades de *L'epicte*, de Ramon Madaula; *Plou a Barcelona*, de Pau Miró, dir. Toni Casares; i *Vells temps*, de Harold Pinter, dir. Sergi Belbel. En cinema ha participat en el repartiment de *Veronica L: una dona al meu jardí*, d'À. Padrós; *Accident* i *Dies de guerra*, de Jan Baca i Toni Garriga; *La ciudad de los prodigios*, de Mario Camus; *Duende*, de Javier Gascón i *El cafè de la Marina*, de Sílvia Munt. En televisió, ha participat en diverses sèries, com ara *Kubala*, *Moreno i Manchón*, *Vandalucía*, *Estació d'enllaç*, *Laura*, *Carvalho*, *Psico-Express*, *Jet-Lag*, *La memòria dels cargols*, *Porca misèria*, *Vinagre*, *Lo Cartanyà*

i *Sagrada família*. També ha actuat en tvmovies com *Cabell d'àngel*, *13 dies d'octubre* i *El viatge de Companys*.

Ha rebut el Premi de la Crítica teatral al millor actor de l'any pel seu paper a *Fum, fum, fum*, de J. Sánchez, dir. J. M. Mestres, i també per *El sopar dels idiotes*, de F. Weber, dir. P. Mir.

Fina Rius

Llicenciada en Art Dramàtic a l'Institut del Teatre de Barcelona. També s'ha format en Art Dramàtic a l'Escola Nancy Tuñón, i ha fet estudis d'interpretació al Col·legi del Teatre de Barcelona. En actiu des de 1979, ha treballat en teatre, ràdio, cinema i televisió. Entre altres espectacles, ha participat en *Els Beatles contra els Rolling Stones*, de J. Mesalles i M. Casamayor, dir. Jordi Mesalles; *Glups*, de Dagoll Dagom, dir. Lluís Bozzo; *Pel davant i pel darrera*, de Michael Frain, dir. Alexander Herold; *La senyoreta Júlia*, de A. Strindberg, dir. Antonio Simón; *Leonci i Lena*, de G. Büchner, dir. Sven-Eric Bechtolf; *Las bizzarrías de Belisa*, de Lope de Vega, dir. Antonio Simón; *La mare sempre em deia no*, de Charlotte Keatley, dir. Lurdes Barba; *El cor de l'home és una mar*, textos de Jacint Verdaguer, dir. Teresa Vilardell; *Addictes a la xocolata*, de Philippe Blasband, dir. Lurdes Barba; *Un mar dins el calaix*, de Joaquim Ruyra, dir. Teresa Vilardell; *Vides de tants*, de Albert Mestres, dir. Joan Castells; *L'home de Lugano*, de Susan George, dir. Teresa Vilardell; *Yerma*, de F. G. Lorca, dir. Rafel Duran; *Boris Godunov*, amb La Fura dels Baus; *La nit més freda (veus a l'exili)*, de Teresa Vilardell; *Marburg*, de Guillem Clua, dir. Rafel Duran; *Una altra Atlàntida*, de J. Verdaguer, dir. Francesc Cerro; *Una vella i coneguda olor*, de J. M. Benet i Jornet, dir. Sergi Belbel; *Afterplay*, de Brian Friel, projecte de Fina Rius i Imma Colomer; *Flames a la fosca*, de Espriu, Rosselló-Pòrcel, projecte de Fina Rius, Teresa Vilardell i Rosa Delor; *Als seus llavis madura la paraula*, textos de Joana Raspall, projecte de Fina Rius i Teresa Vilardell.

En televisió ha participat en sèries com *Kubala*, *Moreno i Manchón*, *Hospital Central*, *El cor de la ciutat*, *Majoria absoluta*, *La Mary*, *Psico-Expres*, *Mano de santo*; i en tvmovies com *Camping*, *El año que trafiqué con mujeres*, *Con el 10 en la espalda*, *L'escala de diamants*, *Germanes de sang*. En cinema ha participat en els llargmetratges *Un plaer indescriptible*, dir. Ignasi P. Farré; *El año del diluvio*, de Eduardo Mendoza, dir. Jaime Chávarri; *Vorvik*, dir. José Antonio Vitoria; *Atlas de Geografía Humana*, de Almudena Grandes, dir. Azucena Rodríguez, i *Open24*, dir. Carles Torras.

Marc Rius

Llicenciat en Art Dramàtic per l'Institut del Teatre. Des dels sis anys ha estat formant-se a la Joventut de la Faràndula i al Teatre del Sol de Sabadell, com també en diversos cursos al Col·legi del Teatre de Barcelona, amb Laura Jou o amb Agustí Villaronga. L'any 2003, crea amb Albert González i Òscar Castellví la companyia Algalliner. Com a actor participa en *Sota el llit* de Núria Vizcarro dir. Ricard Soler (TNC . FEI, 2014), *Consell familiar* de Cristina Clemente dir. Jordi Casanovas (Sala Beckett, 2013), *La nau dels bojos* de La Calòrica (Sala Pina Bausch - Festival Grec 13),

Fuenteovejuna, breve tratado sobre las ovejas domésticas, d'Anna Maria Ricart, dir. Ricard Soler; *Obskené*, premiada com a millor muntatge al Festival Internacional de Teatre Clàssic d'Almagro 2013; *Ekstraordinarnyy* de La Calòrica; *L'Editto Bulgaro* de La Calòrica; *Feísima enfermedad y muy triste muerte de la reina Isabel I* de La Calòrica. Al 2012 participa, dins el cicle Assaigs Oberts del Teatre Lliure, en *Nosaltres no ens matarem amb pistoles* escrit i dirigit per Víctor Sánchez i en *Martingala* de Joan Yago dirigit per Israel Solà. El 2011 participa en *Olor de colònia*, dir. Joan Maria Güell, i en *El retaule del flautista*, dir. Ricard Reguant. Recentment ha format part del repartiment de *Vilafranca (un dinar de festa major)* de Jordi Casanovas, *Sobre el fenomen de les feines de merda*, de La Calòrica, i a *Hamlet* de W. Shakespeare, dir. Pau Carrió. També ha participat en el llargmetratge *Insensibles* de Juan Carlos Medina.

el director

Sergi Belbel

Terrassa, 1963

Autor, director i traductor teatral. Llicenciat en Filologia Romànica i Francesa per la Universitat Autònoma de Barcelona, 1986. Membre fundador de l'Aula de Teatre de la Universitat Autònoma de Barcelona. Professor de Dramatúrgia a l'Institut del Teatre de Barcelona, de 1988 a 2006. Director Artístic del Teatre Nacional de Catalunya, de 2006 a 2014.

En actiu des del 1986, ha estrenat més d'una vintena de textos de gran èxit, la meitat dels quals dirigits per ell mateix. En destaquen *Minim.mal Show*, amb Miquel Gorriz, (1987); *Elsa Schneider* (1987); *Òpera* (1988); *En companyia d'abisme* (1988); *Tàlem* (1989); *Carícies* (1991); *Després de la pluja* (1993); *Morir* (1994); *Ramon* (dins *Homes!*) (1994); *La boca cerrada* (dins *Por mis muertos*), 1996; *Sóc lletja*, amb Jordi Sánchez (1997); *El temps de Planck* (1999); *Això no és vida*, amb Albert Espinosa i David Plana, per a T de Teatre (2003); *Forasters* (2003); *Mòbil* (2005); *A la Toscana* (2006) i *Fora de joc* (2009). Moltes de les seves peces han estat profusament traduïdes i estrenades arreu del món, i el director Ventura Pons ha fet versions cinematogràfiques d'algunes de les seves peces, com ara: *Carícies*, 1997; *Morir (o no)*, 1999 i *Forasters*, 2008.

També ha portat a escena textos d'autors clàssics i contemporanis, com Georges Perec, Bernard-Marie Koltès, Eduardo de Filippo Nikolai Gògol, Irène Némirovski, Samuel Beckett, William Shakespeare, Carlo Goldoni, Molière, Racine, Marivaux Calderón de la Barca, Enriquer Jardiel Poncela, J. Sanchis Sinisterra, Neil Simon, David Mamet, Ben Hecht i Charles MacArthur, Tracy Letts, David Hirson, Normand Chaurette, Jean-Michel Ribes, Sébastien Thiéry, Àngel Guimerà, Emili Vilanova, Josep M. Benet i Jornet, David Plana, Jordi Galceran i Antonio Tabares. Així mateix, Belbel ha signat les traduccions dels textos d'aquests i d'altres autors, especialment de Bernard-Marie Koltès.

En l'àmbit líric, va dirigir *Il Viaggio a Reims*, de G. Rossini, amb direcció musical de Jesús López Cobos (Gran Teatre del Liceu, març 2003). I en l'audiovisual, ha signat la adaptació dramàtica i el guió de la telenovel·la *Secrets de família* (amb argument de M. Mercè Roca), l'argument i el guió de la sèrie *Ivern* (publicat per l'editorial Empúries, Narrativa, Barcelona 2002), el guió de *Nissaga: l'herència*; la adaptació televisiva de *Después de la lluvia*, per a Estudio 1 de TVE i el guió de la sèrie espanyola d'Antena 3 *Sin identidad*. És també autor del guió del llargmetratge *Eva* per a Escándalo Films i Paramount Pictures, coescrit amb Cristina Clemente.

En tota la seva trajectòria ha recollit una trentena de premis, dintre els quals destaquem el Premio Marqués de Bradomín 1986, el Premi Born de Teatre 1995, el Premi Nacional de Literatura Dramàtica de la Generalitat de Catalunya 1993-95 i el Premi Nacional de Teatre 2000 de la Generalitat de Catalunya, el Premio Nacional de Literatura Dramática del Ministerio de Cultura 1996, el Premi Ciutat de Barcelona de les Arts Escèniques 2003, el Premi Molière 1999+i vuit Premis Max.

L'última direcció de Sergi Belbel al Teatre Lliure va ser la clàssic beckettiana *Els dies feliços*, la temporada 2013-2014. Recentment també hem vist portar a escena *Caiguts del cel* de Sébastien Thiéry (2015), i *Una hora en la vida de Stefan Zweig* d'Antonio Tabares (2015).